

Tilkendegivelse i faglig voldgiftssag FV2016.0084

Malerforbundet i Danmark
(advokat Dennis Schnell-Lauritzen)

mod

Danske Malermestre
for
Peter Maler A/S
(afdelingschef Heinrich Søndengaard Nielsen)

Uoverensstemmelsen angår, om der i Maleroverenskomstens § 10, stk. 2, er fornøden hjemmel for fagretlig behandling af arbejdsmiljøspørgsmål.

Påstande

Klager har nedlagt påstand om, at Danske Malermestre skal anerkende,

principalt at de forhold, som medførte en flerhed af påbud til virksomheden Peter Maler A/S fra Arbejdstilsynet af 25. august 2015, udgør brud på Maleroverenskomstens § 10, stk. 2,

subsidiært at Maleroverenskomstens § 10, stk. 2, ikke er begrænset til at gælde de såkaldte "kodenumre" som omtalt i overenskomstens § 10, stk. 1.

Indklagede har påstået frifindelse.

Indklagede har endvidere nedlagt selvstændig påstand om, at klager skal anerkende,

principalt at indklagedes (Danske Malermestres) deltagelse i fagretlige møder om arbejdsmiljøspørgsmål, jf. overenskomstens § 10, er en kutyme/praksis, der kan opsiges med et rimeligt varsel uafhængigt af overenskomstens udløb, subsidiært med et rimeligt varsel til overenskomstens udløb,

subsidiært at det udelukkende er gældende arbejdsmiljølovgivning pr. 1. marts 1973, der er omfattet af overenskomstens § 10, stk. 2.

Klager har påstået frifindelse for indklagedes selvstændige påstande.

Maleroverenskomstens § 10 er sålydende:

§ 10. Sikkerhedsbestemmelser

1. *Den til enhver tid gældende bekendtgørelse om fastsættelse af kodenumre skal overholdes ved alt malerarbejde.*
2. *Det påhviler parterne nøje at følge alle givne sikkerheds- og velfærdsbestemmelser.*
3. *Det påhviler arbejdsgiveren at drage omsorg for, at alt nødvendigt sikkerhedsudstyr er til rådighed, før arbejdet påbegyndes.*

...

§ 10 genfindes ligelydende i Malerforbundets overenskomst med Dansk Byggeri.

Sagen blev mundtligt forhandlet den 12. januar 2017 med undertegnede fhv. højesteretsdommer Poul Sørensen som opmand. Der blev afgivet forklaring af arbejdsmiljøansvarlig Gert Hansen, Malernes Fagforening, Storkøbenhavn, og malermester Jens Roithner, Peter Maler A/S.

Efter bevisførelse, procedure og votering var parterne enige om at afslutte sagen i overensstemmelse med opmandens mundtligt begrundede tilkendegivelse, hvorefter klagers principale påstand ville blive taget til følge, ligesom klager ville blive frifundet for indklagedes påstande.

Opmandens begrundelse og resultat

§ 10 blev indsat i Maleroverenskomsten i 1973, i alt væsentligt ligelydende med de nugældende bestemmelser. Det skete dengang dels under overskriften "Sikkerhedsbestemmelser /forgiftningsfarer m.m.)", dels med henvisning i stk. 1 til Arbejdstilsynets publikation om mærkning med tilhørende sikkerhedsforanstaltninger for bygningsmaling, idet dette regelsæt først forelå i bekendtgørelsesform i 1982.

§ 10 blev indsat på et tidspunkt, hvor der var meget betydelig fokus på malernes sikkerhed ved anvendelse af de forskellige former for bygningsmaling, og hvor Arbejdstilsynet i 1968, revideret i 1973, i samarbejde med malermestrene, forbundet og farve- og lakindustrien havde udgivet henholdsvis publikation nr. 21 og nr. 41 om mærkning mv. af bygningsmalinger, der i 1973 blev henvist til i stk. 1.

Her overfor nævner § 10, stk. 2, både sikkerheds- og velfærdsbestemmelser. Overenskomstens parter henviste allerede i 1975 og 1976 på timands- og mæglingsmøder til § 10, stk. 2, i sager om manglende stillads og manglende velfærdsforanstaltninger. Hertil kommer, at det i bilag 4 til Maleroverenskomsten om servicemedarbejdere i nr. 10 under overskriften "Arbejdsmiljøbestemmelser" hedder: "Vedrørende arbejdsmiljø gælder bestemmelserne i maleroverenskomstens § 10."

På denne baggrund er det ubetænkeligt at fastslå, at § 10, stk. 2., i overensstemmelse med sin ordlyd ikke er begrænset til at angå den i stk. 1 nævnte bekendtgørelse om fastsættelse af kodenumre, men at bestemmelsen generelt henviser til de til enhver tid givne sikkerheds- og velfærdsbestemmelser og dermed også omfatter de forhold vedrørende foranstaltninger mod udvikling og spredning af blyholdigt materiale/blystøv, mundtlig og skriftlig instruktion ved afrensning af blyholdig maling på udvendige vinduer samt sikring mod nedstyrtning fra stillads, der er nævnt i Arbejdstilsynets påbud af 25. august 2015 til Peter Maler A/S.

Spørgsmålet er herefter, om § 10, stk. 2, som hævdet af klager implementerer de offentligt gældende og sanktionerede velfærdsbestemmelser i overenskomsten på en sådan måde, at disse bestemmelser i givet fald tillige kan håndhæves fagretligt som overenskomstbrud.

Ifølge fagretlig praksis og teori skal der som udgangspunkt være udtrykkelig støtte i overenskomstteksten for at anse lovregler som en integreret del af overenskomstforholdet mellem parterne. Overenskomstparternes fælles forståelse af overenskomsten må dog også i så henseende tillægges afgørende betydning.

Hverken for så vidt angår § 10, stk. 1, eller § 10, stk. 2, følger det entydigt af ordlyden, at henholdsvis bekendtgørelsen om fastsættelse af kodenumre og givne sikkerheds- og velfærdsbestemmelser er blevet gjort til en integreret del af overenskomstforholdet. Ordlyden af begge bestemmelser giver dog mulighed for en sådan forståelse, og det kan som ubestridt lægges til grund, at overenskomstparterne i 1973 tilsigtede, at i hvert fald § 10, stk. 1, udtrykte en egentlig overenskomstmæssig forpligtelse.

Allerede i Malerforbundets kongresberetning fra 1974 hedder det:

Som noget helt nyt fik vi ved denne overenskomstfornyelse gennemført en paragraf om sikkerhedsbestemmelser. Paragraffen er sådan affattet, at den omhandler alle de velfærds- og sikkerhedsbestemmelser, der gælder i dag og de, der eventuelt måtte komme. Dette betyder, at hele dette område er omfattet af overenskomsten og kan fagretslig behandles. Det ligger derfor klart, at misligheder af enhver art inden for området kan behandles fagretsligt således at vi selv får hånd i hanke med disse spørgsmål og ikke behøver at afvente en løsning fra de offentlige myndigheder.

I overensstemmelse hermed anføres det i referatet fra et timandsmøde den 8. oktober 1975 i en sag, hvor forbundet med henvisning til § 10, stk. 2, havde påtalt, at et større udvendigt vinduesarbejde blev udført fra stiger:

"Sagen drejer sig om:

Overtrædelse af overenskomstens § 10, stk. 2, vedr. større udvendigt vinduesarbejde.

Sagen diskuteredes og sluttede med, at organisationerne konstaterede, at det pågældende udvendige malerarbejde skal udføres fra stillads

Tilsvarende blev der på et timandsmøde den 25. november 1977 vedtaget bod for manglende velfærdsforanstaltninger med henvisning til § 10, stk. 2. Jf. også bodsvedtagelse på et timandsmøde den 1. juli 1977.

I de følgende år ses der adskillige tilfælde af bodsvedtagelse både på mæglingssmøder, fællesmøder og retsformandsafgørelser i Arbejdsretten – herunder også A2007.519 om manglende skurfaciliteter vedrørende overenskomsten mellem Dansk Byggeri og Malerforbundet – uden at der fra arbejdsgiversiden er blevet fremsat indsigelse mod den herved forudsatte forståelse af overenskomstens § 10, stk. 2.

Først i en sag for Arbejdsretten i 2012 (AR2012.0385) blev der fra arbejdsgiverside rejst spørgsmål om rækkevidden af overenskomstens § 10, stk. 2. Men sagen blev udenretligt forliget, uden at der blev taget stilling til spørgsmålet. Men efterfølgende ses desuagtet forsat rejst og behandlet fagretlige sager under påberåbelse af § 10, stk. 2, uden at der rejses spørgsmål om rækkevidden af bestemmelsen.

Indsigelse vedrørende rækkevidden af § 10, stk. 2, blev på ny rejst fra arbejdsgiversiden for Arbejdsretten i sag AR2015.0709, hvor sagen efter retsformandens bestemmelse blev udsat med henblik på faglig voldgift til afgørelse af fortolkningsspørgsmålet, og det er denne retsformandsafgørelse, der danner grundlaget for nærværende faglige voldgiftssag.

På den således anførte baggrund må det lægges til grund, at det umiddelbart efter, at bestemmelserne i § 10 blev indsat i Maleroverenskomsten i 1973, entydigt fremstod som overenskomstparternes fælles forståelse af § 10, stk. 2, at også manglende iagttagelse af de til enhver tid gældende bestemmelser om velfærdsforanstaltninger udgør overenskomstbrud, der på sædvanlig vis kan undergives fagretlig forhandling og afgørelse, samt at overenskomstparterne i de efterfølgende mange år har handlet i overensstemmelse med denne forståelse af § 10, stk. 2.

Klager har herefter godtgjort, at de forhold, der den 25. august 2015 medførte en flerhed af påbud til virksomheden Peter Maler A/S fra Arbejdstilsynet, udgør brud på Maleroverenskomstens § 10, stk. 2, og klagers principale påstand tages derfor til følge.

Allerede fordi § 10, stk. 2, siden bestemmelsens indsættelse i Maleroverenskomsten i 1973 i kraft af overenskomstparternes fælles forståelse har haft det af klager under sagen hævdede indhold, findes der ikke at foreligge nogen kutyme mellem parterne, endsiige om en kutyme, der kan opsiges uafhængigt af overenskomsten. § 10, stk. 2, findes endvidere, ligesom det udtrykkelig er anført i

stk. 1, at måtte forstås som en henvisning til de til enhver tid givne bestemmelser. Klager frifindes derfor for indklagedes selvstændige påstande

Hver part bærer egne omkostninger og skal betale halvdelen af opmandens honorar mv.

København den 19. januar 2017

Poul Sørensen